

Sygn. akt II Ca 748/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Alina Gąsior SSO Dorota Krawczyk (spr.)
Protokolant	stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. R.

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 11 lipca 2017 roku, sygn. akt I C 1093/16

1. oddała apelację;
2. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. na rzecz powódki M. R. kwotę 900,00 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSO Alina Gąsior SSO Dorota Krawczyk

Sygn. akt II Ca 748/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 lipca 2017 roku Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim

1. zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz powódki M. R. kwotę 6.600,00 zł (sześć tysięcy sześćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 marca 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;

3. nakazał ściągnąć od powódki M. R. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim kwotę 392,73 zł (trzysta dziewięćdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt trzy grosze) tytułem kosztów procesu poniesionych przez Skarb Państwa od oddalonej części powództwa;

4. nakazał ściągnąć od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim kwotę 467,83 zł (czteryście sześćdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt trzy grosze) tytułem kosztów procesu poniesionych przez Skarb Państwa od uwzględnionej części powództwa.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

W dniu (...), powódka M. R. szła z bratową P. R. na zakupy przez Plac (...). Koło sklepu (...), dokładnie na wysokości wjazdu na posesję nr (...), M. R. wpadła w dziurę w chodniku, przewróciła się i uderzyła kolanem w ziemię. Na tabliczce z numerem posesji jako podmiot odpowiedzialny za jej utrzymanie wskazany był (...) Sp. z o.o. w T..

W wyniku zdarzenia powódka doznała wieloodłamowego złamania rzepki lewej.

Po urazie M. R. przebywała na Oddziale Urazowo - Ortopedycznym w T. w okresie 10.07.2012 r. - 14.07.2012r., gdzie leczona była operacyjnie otwartym nastawieniem ze stabilizacją odłamów rzepką metalem sposobem Webera tj. 2 drutami K. z pętlą. Dalsze leczenie powódka kontynuowała w poradni ortopedycznej od 27.07.2012r., zastosowano u niej opatrunek gipsowy tutorowy do 6 tyg., oraz profilaktykę przeciwzakrzepową F..

Leczenie szpitalne było operacyjne z liniowym przebiegiem bez istotnych powikłań i niepożądanych objawów naczyniowo - nerwowych. W leczeniu poszpitalnym pojawiły się powikłania z przykurczem wyprostowanym kolana z upośledzeniem chodu. Po rehabilitacji uzyskano poprawę.

Na skutek przedmiotowego zdarzenia M. R. początkowo doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 5 %, jednakże z powodu znacznej poprawy statycznie - dynamicznej ostatecznie wyniósł on 2%.

Stopień cierpienia u powódki przez okres pierwszych 6 tygodni był duży, potem przez kolejne 4 tygodnie umiarkowany, następnie przez kolejne 4 tygodnie lekki.

Dolegliwości kolana lewego po zakończeniu leczenia nie powinny mieć istotnego niekorzystnego wpływu na codzienne funkcjonowanie powódki. Rokowania co do stanu zdrowia powódki są stabilne, pomyślne i nie należy spodziewać się istotnych znaczących trwałych odchyśleń lub pogorszenia w związku z przebyłym urazem kolana lewego.

Koszty leków przeciwzakrzepowych przez okres do 2 miesięcy wynosiły około 36 - 70 zł, koszty leków przeciwbólowych i osłonowych wyniosły około 100 zł.

Powódka potrzebowała pomocy osób trzecich ok. 2 godz. dziennie przez okres maksymalnie półtora miesiąca od urazu, a przez kolejny miesiąc ok. 1 godz. dziennie.

Podczas okresu leczenia M. R. musiała zrezygnować z karmienia piersią, gdyż brała leki przeciwzakrzepowe. W opiece nad trójką dzieci w wieku pół roku, 2 lata i 4 lata pomagała jej bratowa P. R., która po 2 tygodniach od zdarzenia zamieszkała razem z powódką. Bratowa zastępowała M. R. w pracach domowych oraz w opiece na dziećmi, chodziła z dziećmi na spacer. M. R. nie korzystała z pomocy osób trzecich, jeśli chodzi o opiekę nad nią. Powódka sama dawała sobie radę przy codziennych czynnościach, nie mogła jednak poruszać się samodzielnie poza domem.

M. R. poniosła koszty związane z zakupami leków przeciwbólowych przeciwzakrzepowych, nie poniosła natomiast kosztów zakupu kuli, którą pożyczyła.

Współwłaścicielem nieruchomości, na której doszło do zdarzenia jest obecnie Gmina M. T., która w wyniku komunalizacji nabyła udział należący uprzednio do Skarbu Państwa. Pozostałymi współwłaścicielami nieruchomości są osoby fizyczne.

W dniu 8 marca 2011 roku Gmina M. T. zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w T. umowę dzierżawy Nr (...), na podstawie której Gmina M. T. oddała dzierżawcy do używania i pobierania pożytków nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi stanowiącymi własność Gminy, pozostające w samoistnym posiadaniu Gminy, bądź w których Gmina ma udział w prawie własności, pozostających dotychczas w zarządzie Gminy.

Zgodnie z § 4 umowy dzierżawy dzierżawca zobowiązał się utrzymywać przedmiot dzierżawy w stanie nie pogorszonym, w szczególności zobowiązał się dokonywać niezbędnych jego przeglądów i napraw, drobnych remontów i konserwacji wynikających z bieżącej eksploatacji przedmiotu dzierżawy, przy normalnym z niego korzystaniu.

W załączniku Nr 1 do w/w umowy dzierżawy w zasobach mieszkaniowych stanowiących współwłasność Gminy została wymieniona nieruchomość położona przy Placu (...), usytuowana na działce stanowiącej część numeru działki (...).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 10 czerwca 2013 roku w sprawie sygn. akt 1 Ns 500/09 dokonano zniesienia współwłasności, w wyniku czego Skarb Państwa otrzymał na wyłączną własność m.in. lokale użytkowe (...), lokale mieszkalne (...) wraz z udziałem w nieruchomości, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr (...). Postanowienie uprawomocniło się w dniu 1 lipca 2013 roku.

Posesja, przed którą doszło do upadku powódki, oznaczona w dniu zdarzenia numerem Plac (...), położona jest na działce o nr ewidencyjnym (...), zabudowanej budynkiem handlowo - usługowo - mieszkalnym oznaczonym numerem (...).

Po zdarzeniu z dnia (...), w wyniku którego M. R. doznała uszczerbku na zdrowiu, przeprowadzona została rewitalizacja Placu (...). Zostały położone zupełnie nowe płyty chodnikowe, na budynku nie ma w ogóle tabliczki z numerem posesji, w miejscu sklepu (...) obecnie mieści się lodziarnia.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo uzasadnione i zważył co następuje:

W rozpoznawanej sprawie nie ulega wątpliwości, że do upadku powódki doszło na wjeździe na posesję położoną na Placu (...), oznaczonej w dniu zdarzenia numerem (...), której współwłaścicielem w 9375/49789 części jest Gmina M. T.. Na podstawie umowy z dnia 8 marca 2011 roku Nr (...) Gmina M. T. wydzierżawiła należący do niej udział (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.. Zgodnie z powyższą umową to na dzierżawcy spoczywał obowiązek dokonywania niezbędnych przeglądów i napraw, drobnych remontów i konserwacji. Stosownie do § 10 ust. 2 w/w umowy dzierżawca ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe z jego winy w przedmiocie dzierżawy. Nie ulega również wątpliwości, że w dniu zdarzenia na wjeździe na posesję w nawierzchni brakowało jednej płyty chodnikowej, co zostało udokumentowane zdjęciami załączonymi do pozwu.

Stosownie do treści art. 415 K.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Bezprawność w rozumieniu art. 415 k.c. obejmuje swoim zakresem naruszenie przepisów prawa pozytywnego oraz zasad współżycia społecznego, a bezprawność zaniechania występuje wówczas, gdy istniał nakaz działania (współdziałania), zakaz zaniechania, czy też zakaz spowodowania skutku, jaki przez zaniechanie skutku może być spowodowany.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2013.1399 j.t.), utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Nadto w świetle art. 5 ust. 4 powołanej ustawy obowiązki utrzymania czystości i porządku na drogach publicznych należą do zarządu

drogi. Stosownie zaś do treści art. 20 pkt. 4, 10 i 11 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (t.j. Dz. U 2013 r., poz. 843) do zarządcy drogi należy m.in. utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą. Zarządca jest obowiązany do przeprowadzania okresowych kontroli stanu dróg (...), ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, jak też wykonywania robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających. W myśl zaś przepisu art. 2 ust. 1 pkt 4 powołanej ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o właścicielach nieruchomości - rozumie się przez to także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością. Wobec powyższego, obowiązany do utrzymania chodnika w odpowiednim stanie był ,w dacie zdarzenia, dzierżawca czyli pozwane (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T., który zgodnie z § 4 pkt 2 umowy dzierżawy, zobowiązywał się do utrzymywania przedmiotu dzierżawy w stanie nie pogorszonym, w szczególności zobowiązał się dokonywać niezbędnych jego przeglądów i napraw, drobnych remontów' i konserwacji wynikającej z bieżącej eksploatacji przedmiotu dzierżawy, przy normalnym z niego korzystaniu.

Jak ustalono w sprawie, nawierzchnia wjazdu na przedmiotową posesję nie była utrzymana w należytym stanie. Dokumentacja fotograficzna dołączona do pozwu, sporządzona w niedługim czasie po zdarzeniu, jednoznacznie wskazuje, że przedmiotowy wjazd na posesję, na którym doszło do zdarzenia znajdował się w złym stanie. Na przedłożonych zdjęciach widoczny jest brak jednej płyty chodnikowej, w który to ubytek wpadła powódka przechodząc obok posesji położonej przy Placu (...).

W sprawie niniejszej zachodzą przesłanki do uznania, że dzierżawca nie dochował należytej staranności przy utrzymaniu wjazdu na posesję. Stan chodnika, był przyczyną upadku powódki, a zatem źródłem szkody. Z tych też względów uzasadniony jest w stosunku do pozwanego zarzut winy w rozumieniu art. 415 k.c.

W tym stanie rzeczy wina pozwanego nie może budzić żadnych wątpliwości. Jest ona wynikiem zaniedbań obowiązków pozwanego.

Okoliczność podnoszona przez pełnomocnika pozwanego, że pozwany dzierżawi jedynie udział we własności przedmiotowej nieruchomości nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Świadczy ona jedynie o tym, że pozwany jest jednym z dłużników solidarnych, a zatem powódka mogła wybrać od którego z dłużników będzie dochodzić odszkodowania i zadośćuczynienia.

Przepis art. 415 k.c. wprowadza ogólną regułę odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych. Jej rozwinięciem i uzupełnieniem są w szczególności przepisy art. 444 k.c. i 445 k.c. - konkretyzujące zakres odpowiedzialności w przypadku szkody na osobie.

Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Ustawodawca wskazał, że suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia powinna być odpowiednia. Nie określił jednak zasad ustalania jej wysokości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje rozmiar doznanej krzywdy, zadośćuczynienie ma bowiem na celu naprawienie szkody niemajątkowej, wyrażającej się doznaną krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Niedający się ściśle wymierzyć charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia, zależy od oceny Sądu. Ocena ta powinna natomiast uwzględniać całokształt okoliczności sprawy. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny odniesione jednak do indywidualnych okoliczności danego wypadku (por. wyr. SN z dnia 17 września 2010 r. II CSK 94/10). Oceniając rozmiar doznanej krzywdy, trzeba zatem wziąć pod uwagę całokształt okoliczności, w tym rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych, ich nasilenie i czas trwania, nieodwracalność następstw wypadku (kalectwo, oszpeccenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową oraz inne czynniki podobnej natury (por. wyr. SN z dnia 24 marca 2011 r. I CSK 389/10 OSNC 2012/1/22, uch. SN z dnia 8 grudnia 1973 r. III CZP 37/73, OSNC 1974/9/145,orz. SN z dnia 15 grudnia 1965 r. II PR 280/65, OSNC 1966/10/168, orz. z dnia 4 czerwca 1968 r. I PR 175/68 OSNCP

1969/2/37, orz. z dnia 10 października 1967 r., I CR 224/67, OSNCP 1968/6/107, z dnia 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSNCP 1981, nr 5, poz. 81, z dnia 10 grudnia 1997 r., orz. z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 536/07, OSP 2010/5/47).

Orzecznictwo i doktryna wskazują dwie granice ustalania wysokości zadośćuczynienia. Po pierwsze, nie może być ono jedynie symboliczne i winno stanowić realną wartość ekonomiczną. Po drugie, powinno ono być umiarkowane, utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. orz. SN z dnia 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65. opubl. w OSPiKA z 1966 r., poz. 92).

Zadośćuczynienie pełni funkcję kompensacyjną a przyznana suma pieniężna ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Powinna ona wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne, aby w ten sposób częściowo została przywrócona równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego.

W rozpoznawanej sprawie powódka M. R. w wyniku przedmiotowego zdarzenia doznała wieloodłamowego urazu rzepki lewej. Sąd ustalając wysokość należnego jej zadośćuczynienia uwzględnił okoliczność, iż na skutek upadku zaistniałego z winy pozwanego, M. R. trafiła do szpitala, gdzie przeszła zabieg operacyjny z otwartym nastawieniem ze stabilizacją odłamów rzepki sposobem Webera. Ustalona wysokość zadośćuczynienia uwzględnia również skutki, jaki przedmiotowy wypadek miał na jakość życia (...), która w zasadzie do dnia dzisiejszego odczuwa dolegliwości bólowe w kolanie, podczas gdy przed wypadkiem była osobą w pełni zdrową.

Z opinii biegłego ortopedy wynika, iż powódka na skutek zaistniałego zdarzenia ostatecznie doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości 2 %.

Wprawdzie wysokość ustalonego uszczerbku na zdrowiu ma jedynie charakter pomocniczy, jednak również ma znaczenie i dlatego okoliczność ta została przez Sąd uwzględniona przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia.

Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia wziął pod uwagę także sytuację życiową powódki, w której wówczas się znajdowała. Powódka w dniu zdarzenia miała trójkę małych dzieci w wieku 4 lat, 2 lat i najmłodsze w wieku 6 miesięcy. Powódka z uwagi na zażywanie silnych leków bólowych i przeciwwakrzepowych zmuszona była do zaprzestania karmienia dziecka piersią. Stan jej zdrowia, w jakim się znalazła, znacznie uniemożliwił jej czerpanie radości z opieki sprawowanej nad jej dziećmi oraz poczucia bliskości, w tym w szczególności nad najmłodszym dzieckiem. Powódka musiała korzystać z pomocy bratowej w sprawowaniu opieki nad dziećmi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd doszedł do wniosku, że kwotą adekwatną do poniesionej przez powódkę krzywdy będzie kwota 6.500,00 zł, która uwzględnia charakter i stopień doznanych przez powódkę cierpień oraz stanowi odczuwalną wartość ekonomiczną pozwalającą na złagodzenie doznanej krzywdy. W pozostałym zakresie powództwo o zadośćuczynienie podlegało oddaleniu albowiem żądanie rekompensaty za krzywdę w wysokości 11.000,00 zł Sąd uznał za zbyt wygórowane w okolicznościach rozpoznawanej sprawy.

Powódka oprócz zadośćuczynienia domagała się nadto zasądzenia na jej rzecz kwoty 2.648,00zł na którą składały się: 2.548,00zł tytułem kosztów odpłatnej pomocy osób trzecich oraz 100,00zł tytułem zakupu leków i kul łokciowych.

W myśl art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Odszkodowanie uregulowane w art. 444 § 1 k.c. obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. W grę wchodzi zarówno wydatki związane z samym leczeniem i rehabilitacją, jak i koszty opieki niezbędnej w czasie procesu leczenia.

W odniesieniu do kosztów zakupu leków Sąd uznał, iż żądanie zasądzenia kwoty 100.0 zł, w świetle opinii biegłego R. E., jest całkowicie uzasadnione i taką też kwotę zasądził.

Sąd nie uwzględnił natomiast kosztów opieki osób trzecich, bowiem jak wynika z zeznań samej pozwanej nie korzystała ona z takiej pomocy. Powódka podała, że radziła sobie sama. W tym miejscu należy wskazać, że czym innym jest opieka nad osobą poszkodowaną, a czym innym jest opieka nad osobami, nad którymi do tej pory sama

poszkodowana sprawowała opiekę. Zwrot kosztów pomocy osób trzecich dotyczy jedynie opieki sprawowanej nad osobą poszkodowaną.

A zatem Sąd uwzględnił powództwo co do kwoty 6.600,00 zł, oddalając je w pozostałej części.

Sąd zasądził odsetki od uwzględnionej części powództwa stosownie do art. 481 k.c.. Wskazać przy tym należy, że świadczenie pieniężne związane z zadośćuczynieniem jest świadczeniem bezterminowym, do którego zastosowanie ma art. 455 in fine k.c. Pismem z dnia 7 lutego 2013 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 14 lutego 2013 roku (36 - 36) powódka dokonała zgłoszenia szkody z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty w terminie 30 dni, stąd też odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia należy liczyć od dnia 16 marca 2013 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c. W niniejszym postępowaniu powódka dochodziła zapłaty łącznie kwoty 13.648,00 złotych, a ostatecznie utrzymała się z żądaniem w wysokości 6.600,0 złotych. Oznacza to, że powódka wygrała proces w 48,35 %, a przegrała w 51,65 %.

Łącznie koszty procesu wyniosły 5.966,56 zł. Z tego po stronie powodowej koszty procesu wyniosły 2.689,00 zł (255,00 zł opłata od pozwu, 2.400,00 zł wynagrodzenie pełnomocnika, 17,00 zł opłata od pełnomocnictwa) po stronie pozwanej koszty procesu wyniosły 2.417,00 zł (2.400,00 zł wynagrodzenie pełnomocnika, 17,00 zł opłata od pełnomocnictwa), zaś Skarb Państwa w niniejszej sprawie poniósł tymczasowo koszty w kwocie 860,56 zł (428,00 zł opłata od rozszerzonej części powództwa nieziszczona przez powódkę, 432,56 zł koszty wynagrodzenia biegłego).

Z uwagi na fakt, że powódka przegrała proces w 51,65 %, to winna też w takiej wysokości ponieść koszty procesu (tj. 3.081,73 zł), a poniosła 2.689,00 zł. Z tych względów Sąd nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim kwotę 392,73 zł od oddalonej części powództwa. Pozwany zaś przegrał proces w 48,35 %, a zatem powinien ponieść w takiej wysokości koszty, tj. w kwocie 2.884,83 zł. Z tych też względów Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim kwotę 467,83 zł od uwzględnionej części powództwa (2.884,83 zł - 2.417,00 zł = 467,83 zł).

Apelację pod powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanej zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo do kwoty 6.600 zł oraz w zakresie kosztów procesu przed Sądem I instancji tj. co do punktu 1. i 4. wyroku, zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 6 k.c., polegające na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż powódka udowodniła w obecnym postępowaniu dochodzone roszczenie, gdyż obrażenia których doznała w dniu 10 lipca 2012r. powstały na skutek wejścia w dziurę chodnika i upadku na wysokości wjazdu na posesję nr (...) przy Placu (...) w T., podczas gdy w toku sprawy powódka M. R. nie wykazała za pomocą stosownych dowodów okoliczności, iż w w/w miejscu doszło do upadku i powstania odniesionych obrażeń,

II. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. z racji bycia dzierżawcą części przedmiotowej nieruchomości zobowiązana była do utrzymania nieruchomości w stanie niepogorszonym, podczas gdy Spółka była na mocy umowy zawartej z Gminą M. T. dzierżawcą zaledwie jednego lokalu i nie pełniła roli zarządcy całej nieruchomości, przed którą rzekomo doszło do wypadku powódki.

Wskazując na powyższe zarzuty na podstawie wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez

1. zmianę wyroku:

a) w punkcie 1., poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki M. R. na rzecz pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. kwoty 2.417 zł tytułem kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

b) w punkcie 4., poprzez jego wykreślenie.

2. zasądzenie od powódki M. R. na rzecz pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. kwoty 1230 zł tytułem kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 900 zł.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny podziela prawidłowe ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy oraz wyciągnięte z nich wnioski, które przyjmuje za własne, ponieważ znajdują one oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Chybiony jest zarzut apelacyjny naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 6 k.c., polegające na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż powódka udowodniła w obecnym postępowaniu dochodzone roszczenie, gdyż obrażenia których doznała w dniu 10 lipca 2012r. powstały na skutek wejścia w dziurę chodnika i upadku na wysokości wjazdu na posesję nr (...) przy Placu (...) w T., bowiem powódka udowodniła ponad wszelką wątpliwość, że do wypadku doszło koło sklepu (...), dokładnie na wysokości wjazdu na posesję nr (...), gdzie M. R. wpadła w dziurę w chodniku, przewróciła się i uderzyła kolanem w ziemię. Powódka nie mogła wstać i została zabrana przez Pogotowie z miejsca zdarzenia. W chwili oględzin miejsca zdarzenia powódka dokładnie wskazała miejsce gdzie wpadła w dziurę w chodniku gdzie brakowało płyty chodnikowej, a mianowicie na wysokości bramy wjazdowej do kamienicy w której mieścił się wówczas sklep (...). Dokumentacja fotograficzna dołączona do pozwu, sporządzona w niedługim czasie po zdarzeniu, jednoznacznie wskazuje, że przedmiotowy wjazd na posesję, na którym doszło do zdarzenia znajdował się w złym stanie. Na przedłożonych zdjęciach widoczny jest brak jednej płyty chodnikowej, w który to ubytek wpadła powódka przechodząc obok posesji położonej przy Placu (...).

Co do zarzutu, że świadkiem zdarzenia była bratowa powódki P. R., zaś do wypadku doszło, gdy M. R. omijała kobietę z wózkiem na chodniku i pomimo istnienia bezpośrednich świadków wypadku w obecnej sprawie nie uzyskano zeznań P. R. (świadek skorzystał z prawa odmowy zeznań) należy podnieść, iż świadek skorzystał z prawa odmowy zeznań ponieważ miał do tego prawo, a fakt, iż w toku postępowania sądowego świadek skorzystał z prawa do odmowy zeznań nie może rodzić negatywnych konsekwencji dla powódki. Powódka przedstawiła pisemne oświadczenie świadka wypadku P. R. (oświadczenie k. 33), dołączone do zgłoszenia szkody pierwotnie do Urzędu Miasta w T., a następnie do pozwanego, w którym P. R. potwierdziła zarówno miejsce wypadku, jak i jego przyczynę i przebieg wskazywane przez powódkę. W sytuacji kiedy powódka nie mogła się podnieść z chodnika trudno zarzucić, że nie pobiegła za panią z wózkiem, aby wziąć dane osobowe i adresowe celem zgłoszenia wniosku o dopuszczenie dowodu z jej zeznań w Sądzie. Powódka w wyniku wypadku została zabrana przez pogotowie ratunkowe z miejsca zdarzenia, doznała wieloodłamowego złamania rzepki lewej, który to uraz wymagał leczenia operacyjnego, a następnie unieruchomienia. Nie przyszło powódce do głowy, aby robić zdjęcia leżąc na chodniku. Dokumentacja fotograficzna odzwierciedla stan chodnika sprzed remontu. Już sam fakt podjęcia remontu chodnika potwierdza zły jego stan w chwili wypadku.

Zarzut błędu „w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. z racji bycia dzierżawcą części przedmiotowej nieruchomości zobowiązana była do utrzymania nieruchomości w stanie niepogorszonym, podczas gdy Spółka była na mocy umowy zawartej z Gminą M. T. dzierżawcą zaledwie jednego lokalu i nie pełniła roli zarządcy całej nieruchomości, przed którą rzekomo doszło do wypadku powódki.” jest niezrozumiały, bowiem Sąd Rejonowy z prawidłowych ustaleń faktów: zawarcia w dniu 8 marca 2011 roku przez Gminę M. T. z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w T. umowy dzierżawy Nr (...), na podstawie której Gmina M. T. oddała dzierżawcy do używania i pobierania pożytków nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi stanowiącymi własność Gminy, pozostające w samoistnym posiadaniu Gminy, bądź w których Gmina ma udział w prawie własności, pozostających dotychczas w zarządzie Gminy, faktu, iż zgodnie z § 4 umowy dzierżawy dzierżawca zobowiązał się utrzymywać przedmiot dzierżawy w stanie niepogorszonym, w szczególności zobowiązał się dokonywać niezbędnych jego przeglądów i napraw, drobnych remontów i konserwacji wynikających z bieżącej eksploatacji przedmiotu dzierżawy, przy normalnym z niego korzystaniu, wyciągnął właściwe wnioski w postaci solidarnej odpowiedzialności pozwanego.

Ponadto bez znaczenia dla niniejszej sprawy ma okoliczność, iż lokal, w którym w dacie wypadku mieścił się sklep (...) w okolicy, którego doszło do wypadku został przyznany na wyłączną własność H. K.. Własność przedmiotowego lokalu została przyznana na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 10 czerwca 2013r. na skutek postępowania o zniesienie współwłasności. W dacie zdarzenia, tj. 10 lipca 2012r. lokal ten wchodził w skład całej nieruchomości położonej przy Placu (...).

Dopiero po wypadku postanowieniem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 10 czerwca 2013 roku w sprawie sygn. akt 1 Ns 500/09 dokonano zniesienia współwłasności, w wyniku czego Skarb Państwa otrzymał na wyłączną własność m.in. lokale użytkowe (...), lokale mieszkalne (...) wraz z udziałem w nieruchomości, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr (...). Postanowienie uprawomocniło się w dniu 1 lipca 2013 roku.

Posesja, przed którą doszło do upadku powódki, oznaczona w dniu zdarzenia numerem Plac (...), położona jest na działce o nr ewidencyjnym (...), zabudowanej budynkiem handlowo - usługowo - mieszkalnym oznaczonym numerem E.

Wydane więc blisko rok później postanowienie o zniesieniu współwłasności nie wpływa na zakres odpowiedzialności pozwanego.

Pełnomocnik pozwanej nie wskazuje na dowody z których wynikałaby okoliczność dzierżawienia przez pozwaną Spółkę jednego lokalu. Z całą pewnością pozwany dzierżawił nie lokal a **udział** w nieruchomości przy Placu (...), co wynika wprost z umowy dzierżawy.

Fakt, że pozwany dzierżawi udział we własności przedmiotowej nieruchomości świadczy o tym, że pozwany jest jednym z dłużników solidarnych, a zatem powódka mogła wybrać od którego z dłużników będzie dochodzić odszkodowania i zadośćuczynienia.

Z treści ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na właścicielach, użytkownikach wieczystych oraz innych podmiotach władających nieruchomością (dzierżawcach) ciąży obowiązek m.in. utrzymania nawierzchni chodników. Pozwany jako dzierżawca przyjął na siebie powyższy obowiązek i nie ma znaczenia okoliczność, iż przedmiotem dzierżawy był udział we współwłasności.

Solidarność bierna polega na tym, że każdy z dłużników solidarnych zobowiązany jest wobec wierzyciela do spełnienia całego świadczenia, tak jakby tylko on był jedynym dłużnikiem. Wierzyciel może natomiast, według swojego wyboru, żądać spełnienia całości lub części świadczenia: a) od wszystkich dłużników łącznie, b) od kilku z nich, c) od każdego z osobna (art. 366 § 1 KC). Solidarność bierna jest korzystna dla wierzyciela, poza tym, że wzmacnia jego pozycję poprzez ułatwienie mu realizacji jego wierzytelności, to jeszcze powoduje, iż wierzyciel zwolniony jest od ustalania, jak ostatecznie rozłoży się dług pomiędzy wszystkich zobowiązanych. Skoro odpowiedzialność solidarna dłużników istnieje w interesie wierzyciela, wierzyciel nie może być zmuszony do prowadzenia procesu przeciwko wszystkim dłużnikom, a dłużnik solidarny nie może podnosić przeciwko wierzycielowi zarzutu, że nie pozwał wszystkich współdłużników.

Powódka mogła, więc dokonać wyboru podmiotu przeciwko któremu skieruje swe roszczenia i takiego też wyboru dokonała.

Mając powyższe rozważania na uwadze apelację jako niezasadną Sąd drugiej instancji oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 4, § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 507, z późn. zm.)

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSO Alina Gąsior SSO Dorota Krawczyk